

Milliseid mängu häälimis- oskuse arendamiseks võiks mängida?

Mänguasjade sorteerimine esimese hääliku järgi

Hakake lapsega otsima mänguasju, mis
algaksid teatud kindla häälikuga (nt *P –
pall, pusle, poni, plastiliin*).

Abi: kui laps otsitavat häälikut ei taju,
häälige talle sõna tervikuna ette,
vajadusel kasutage materialiseerimis-
vahendeid

Aardelaegas

Lapse ees on mitu mänguasja. Häälige
lapsele ette ühele esemele vastav sõna
(nt *a-u-t-o*). Laps peab aru saama, mis
sõna te häälisite. Kui laps saab õigesti
aru, võib ta vastava eseme (aarde)
endale võtta. Seejärel häälige sõna
koos (vajadusel koos materialiseerimis-
vahenditega).

Abi: osutage ise esemele ja häälige (nt
osutate autole ja häälite *a-u-t-o*)
seejärel öelge lapsele sõna tervikuna
ette, vajadusel häälige sõna uuesti

Häälikunimed

K, G = /k/, mitte KAA

P, B = /p/, mitte PEE

T, D = /t/, mitte TEE

H = /h/, mitte HAA

L = /l/, mitte ELL

N = /n/, mitte ENN

M = /m/, mitte EMM

R = /r/, mitte ERR/ÄRR

S = /s/, mitte ESS

J = /j/, mitte JOTT

V = /v/, mitte VEE

Materjali koostas

Siiri Karm

Hariduse Tugiteenuste Keskus

Häälimine – juhend lapse- vanemale

*Miks on häälimine oluline ja
kuidas seda lapsega koos
kasutada?*

Häälimine tähendab sõna hääldamist **häälikhaaval**. Häälimine on vajalik selleks, et laps hakkaks tajuma sõna kõige väiksemaid osi – häälikuid.

Häälikute eristamise võime on väga oluline – see toetab lapsel õige häälduse ja õigekirja kujunemist.

Häälik ei ole sama, mis täht. Tähti me näeme ja kirjutame, aga häälikuid kuuleme ja hääldame.

Lapsevanem saab lapse häälikanalüüsi oskusi arendada mitmel viisil:

1. Lapsele sõnu ette hääldes
2. Lapsega koos hääldes
3. Suunates last sõnu häälima
4. Häälitud sõnadest koos lapsega häälikuid otsides

Häälimine on lihtne.

Teada tuleb järgmisi märksõnu:

1. Häälda järjest kõiki häälikuid sujuvalt, ilma pausideta

M – U – N – A

2. Kasuta ainult häälikunime

M = /M/, mitte EMM

J = /I/, mitte JOTT

M – A – I – A

vt. kõiki häälikunimesid voldiku tagant

3. Kahekordne täht häälitakse ühe häälikuna

P – A – L

Häälimist alusta lihtsatest sõnadest:

- 1-2-silbilised
- ilma häälikuühenditeta
- esimene häälik vokaal või kaashäälik (v.a K, P, T)

Nt: *onn, uss, suu, ema, isa, muna, sall, lill, vurr, suss, vile* jne

Kuidas aidata lapsel häälitavat sõna lihtsamini tajuda?

Esialgul on kasu **materialiseerimisvahenditest** (nööpidest, kastanimunadest vmt), mis aitavad häälikuid tähistada.

Sõna hääldes paigutage iga hääliku tähistamiseks lapse ette üks nööp (või muu ese). Kui kogu sõna on häälitatud, näeb laps enda ees sõna tervikuna (nööpide või muude esemete reana). Häälimisega samaaegselt osutage vastavale nööbile reas.